№ 189 სექტემბერი 5, ოთხშაბათი 1890 სექტემბერი 5, ოთხშაბათი № 189

„Иверія" (ежедневно).
КУТАИСЪ
2-й гильд. куп. Беро гр.
Пурцхванидзе.

ციერია

1877—1890 საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი 1877—1890

გაზეთის დასაგვიანად და ერრორ განცხადებათა დასაბეჭდად უნდა მიგმართონ: ოფითონ რედაქციას ტუალში, ბაგშვილის ქუჩა, ო. ვარანცოვის ძეგლის პირდაპირ, თავ. გრუზინსკის სახლებში, წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების კანცელარიას საათაგლახნაურო ბანკის სახლებში სასახლის ქუჩაზედ.
ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპეიკი.

გაზეთი „ИВЕРІЯ" პირველის ენკენისთვიდგან წლის დამლეგამდე ღირს 4 მან. და 75 კაპ.

Отъ конторы редакціи

Всѣ объявленія, происходящія извнѣ Кавказской Области, принимаются исключительно въ центральной конторѣ объявленій бывш. Л. Метцль, въ Москвѣ, на Мясницкой, домъ Спиридонова.

სასწავლებელი და პანსიონი

ი. რ. მრეველიშვილისა

ეკუთ, ნიკოლოოზის ქუჩა, ვარანცოვის ძეგლის პირდაპირ, თ. გრუზინსკისეულ სახლებში, № 21.

ამზადებს ბავშვებს კადეტის კორპუსისა, გიმნაზიისა და რეალურ სასწავლებლისათვის, აგრეთვე იუკანს პანსიონერებად ყველა საუფლო სასწავლებლის შეგირდებს. დაწვრილებით პროგრამის შეტყობა თვით სასწავლებელში შეიძლება.

(18—10)

სათეატრო განცხადება

ეესაც ჰსურს ემსახუროს ქართულს სცენას, მიმართოთს ბ-ნ ე. ა. აბაშიძეს ქართულს თეატრში ღილის 10 საათიდგან 12-მდე. (10—1)

ახალი ამბავი

*** დაიბეჭდა და ამ ღღეებში დაურიგდება ხელის-მომწერლებს მეზუთე წიგნი ჟურნალ „ჯეჯილი"-სა შემდეგის შინაარსით: 1) დეკანდური, ლექსი აკაკისა, 2) მოგონება, ყმაწვილების ცხოვრებიდგან, არაგვის-პირელისა, 3) ბედუკა ჩიტის ამბავი, პროემა შიეიმელისა, 4) ამბავი ქალისა და ვაჟისა, ზღაპარი, 5) ლომი და ვირი, იგავ-არაკი ფედრისა, 9) ერთი ოჯახის უბედურება ტყეში, (ფრანგულიდგან), 7) ხალხური დეკანი, 8) პატარა-პატარა სამეცნიერო წერილები, წერ. II, 9)

ფილიტონი

დროთა გრუნვა

(შემდეგი*)

IX გამოსვლა

ფანიკე, ბაბე, მელო, სალომე, შემდგ თამაზი, მეორე მხრით ალალაშვილი.

ალალ. კნინას ეახლავარ, რისაგან არის, რომ ჩვენც ვეიკადრეთ?

სალომე. ოლონდაც რომ ძალიან ამპარტავანი ბრძანდები. (ხელს ჩაიორთმევს)

ბაბე. რასა ბრძანებთ, ამპარტავანობა რა ჩვენი ხელობაა? თქვენმა მზემ, რომ ბეერი გარემება გეიშლიდა თქვენსა მოსცალეს.

თამ. აბა რეებსა ბრძანებთ, გინდათ რომ ვეაზეყენოთ? ჩვენში ამპარტავნობას რა ხელი აქვს?

მაია. სალომე, მართალსა ბრძანებენ, ამათ იციან-კი, რა არის ამპარტავნობა? ხომ მოგეხსენებათ ოჯახის პატრონის გარემება. კნინა, ტუალს ეამბა?

ბაბე. მართალი ხარ, მაი, მართალი; სოლომანასაც კარგად მოეხსენება ეხლანდელის დროების ამბაი.

ალალ. ეიცი, კნინა, გადაბრუნდა ქვეყანა, დაიხლართა ცხოვრების ბაგა; ღვთის იმედი რომ არა გვქონდეს, თავები დასახოცები გეეკნებოდა.

თამ. სოლომან, ძალიან კეკეანი ფილოსოფოსი კაცი ხარ; გაფუქდა, დაირღვა ქვეყანა!

ალალ. დაბრძანდით, თქვენი ჭირიმეთ, უკაცრაოდ! თამაზ, შენ აქეთ დაბრძანდი!

სალომე. უკაცრაოდ, ლაპარაკში გაეერთვით. დაბრძანდი, შენი ჭირიმე, კნინა მელო, დაბრძანდი.

გიგო. (მეჯოს ეუბნის) დაბრძანდითო, გთხოვეთ; მიბოძეთ აქ შლიაპა! მიიხსენით თავზე მოსახვევი; მელო, მიიხსენით შლიაპა!

მელო. (სტოლზე დასდგამს შლიაპას) გმადლობთ, ნუ შესწუხდებით! (დასსდგამს ეუკანსა, გიგო მოეუკიბა მეჯოს და ამოად სტდადგომას დაბრაკვა გაბასს ამასთან)

ალალ. სხეა, კნინა, როგორა ბრძანდებით თქვენს ქალთან; ქმრისას არა გკითხავ; ხშირად ეხედავ!

ბაბე. ღვთით, კარგადა ვარ; ო

ერთ მელო მყავს უქეიფოდ, თორემ ღმერთი მოწყალეა!

თამ. სოლომან, შენ რომ მწყალობელი გეყვანდე, აბა რა უნდა გეეკირდეს? არა, ბაბე?

ალალ. რეებს ამბობ, კნიაზო; კაი მეგობრებს შუა წყალობაზე ლაპარაკი როგორ შეიძლება!

სალომე. თავ-მდაბლობა და კეთილშობილება ყოველ სიტყვაში გეტყობთ, ღმერთი იმატომ არ გაკლებთ თავის წყალობას!

მაია. სალომე მართალსა ბრძანებს. თქვენისთანა ხალხს ღმერთი უყურადღებოდ დასტოვებს?

თამ. სალომე, თუ ღმერთი წყალობას მაძლევს, ისევ შენს ქმრის ხელითა, თორე პირდაპირ ღირსი არა ეგონიეარ!

ბაბე. სოლომან, ყოველთვის პატიოსან კარგ კაცად მიცერნიხარ, მთელ თელავეში ბანა არის ეინმე, რომ წყეულობა გაგიწიოს? ღვთის წინაშე, რომ არ არის, თამაზის მზემ!

მაია. სოლომან, იცოდე, კნინა ისეთი დედაკაცია, რო მავისი ყოველი სიტყვა მისხალ ოქროთა ღირს!

ალალ. ბატონებო, ეგ ხო მეტი იქნება, ღირსი არა ვარ სრულებითაც. დიდ პატივად ეთვლი, რო თქვენისთანა კეთილშობილმა ადამიანებმა იაღრეთ და არ შაგეზიზღათ ჩემ ქოხში შამოსელა.

სალომე. დიდათ ბედნიერები ვართო, რო ჩვენი ბედუკური ცხოვრება არ შაგზარდათ და ინახულეთ.

თამაზი. (ეამაეკეკს) სოლომან, ძმაზე უფრო ძმაო,—ხელი მამე! იცოდე, რო კეი კაცობით პირველი ხარ მთელ თელავეში-კი არა, მთელ საქართველოშიაც.

ბაბე. გეცხენეიან, თქვენმა მზემ, თქვენი ასეთი თავდაბლობისა; კაი ხალხს ზედ ეტყობა კარგობა!

მაია. ეს ორი ოჯახია მარტო მთელ თელავში ღვთისნიერი და ღვთისაგან ბიმადლებული.

ალალ. (ადგება) ნება მიბოძეთ, კნინაე, გაშორეცხადო, რომ თქვენი ოჯახი ერთად-ერთია მთელ თელავში, რომელიც ღირსია პატივისცემისა, რომ თქვენი ქმარი ჩემი ერთად-ერთი მეგობარი და ამხანაგია; პირდაპირ ეაცხადებ, რომა თქვენ რო თელავში არ იყენეთ, მეც აეიყრებოდი და აქედამ გადაესახლდებოდი. თამაზჯან, ტყეულია? ქმათ მიგიყეე, ქმათ მიგიყეე, ქმათ,—ნურა გაჭირებაში ნუ დამზოგავ; თუ რამე შემიძლიან, თუ რამე მაბადია, შენი და შენი ოჯახის ჭირის სანაცელო იყოს!

ბაბე. დიდი პატიოსნება...

თამ. მაიკა! სალომე, იცი, ეინ არი შენი ქმარი? უბარალო ეინმე-კი ნუ გგონია? შენი ქმრისთანა ჭკვიანი, პატიოსანი, ნამდვილი კაეური კაცი მთელ დედამიწაზე ძნელი სანახავია,—ძველ დროში თუ ნახამდი, თორემ ეხლა სანთლითაც ვერ მოსძებნი. ამოდენა მაპული კახეთში ეისა აქვს, მაგრამ აბა ერთი ეინმე გამოჩნდეს და თქოს, რო ამან ეისმე თუნდ ნემსი წაართოო, ან ერთი სადმე დაეკეხა თავი გამაიდო თავის სიმდიდრითა; პირიქითა სულ არიგებს, რაცა აქვს; ღმერთი რო არ უელიდეს თქვენ ქონებასა, ამის ბედოლესობა,—ნუ იწყენ, შენი ჭირიმე!—აქამდინ ოჯახს დაეკეედა; მაგრამ, აბა, ღმერთი ეუდი მოსამართლე იქნება? — სამარცხეინოდ არ ჰაეთელი და გამოეცხადებ, რომ სოლომანმა რომ არა ყოფილიყო, ეინ იცის, ეხლა ჩემი ოჯახი რა ყოფაში იქნებოდა; ქმობაკი არა, ანგელოზობა გაუწეეია ჩემთვინ!

სალომე. დიდი კეთილ-შობილება...

ალალ. (ბუდ-ცხუკუნული) ძმაო და პირველო მეგობარო, ბეერი თქეი ისეთი, რის ღირსიც არა ვარ—და ისე, შენი გულ-კეთილობით, ამობ...

თამ. სოლომან, კიდეეაც ცოტა ეთქეი...

ალალ. თაზიკო, (ტრემდი მოსდის) რატო ძმები არა ვართ, ღვიძლი ძმები! არ დაიეიწყო, რო მეცა და ჩემი ოჯახიც შენი ვართ!

თამ. (თვალებს აწმენდს) ძმაზე უფრო ძმა ხარ! აბა რა მეთქმება. (ეუბნება თვალებს აწმენდენ, მეჯოსა და გიგოს კარდა. რამდენიმე სანი სიჩუმეა).

გიგო. (დაბეჯ მეჯოს) ქრისტეს ტირილია,—შაბედეთ ამ მოხუცებსა? ჰა, ჰა, ჰა! (პატარა სიჩუმეა) თქვენსა არ შამოსულა გიორგი? როგორ დამშვენდა,—არ გინახამთ დღესა? ასეთი ეშხიანი თავეის დღეში არა ყოფილა!

მელო. რომელი გიორგი?

გიგო. გიორგის არ იცნობთ,—თქვენი მეგობარი, ტეერიკაანთი?

მელო. სადა ნახეთ?

გიგო. ცუდ ფერზედა ხართ,—უქეიფოთ ხო არ გახდით?

მეჯოო. არაფერი, ისე!—სოფელში ნახეთ?

გიგო. არა; დღეს, აი ეხლახან აქ იყო, ფულისთვინ ჩამოეიდა სოფლიდამ; საცაა უნდა შამაიაროს ფულის წასაღებად! (ალალ-ბუბეკი ანიშნებს, გიგო „ეურადღებას ან აქცევს) თქვენ ძალიან ცუდ ფერზედა ხართ!

ᲔᲔ მირეგე-მორეგეა, ეენახვები მთლად გაგაფუჭა. სეტყვა იყო ზოგიერთ ახლო მდებარე სოფლებშიაც, მაგრამ ყველაზე მეტად დაეზარალა წინამძღვრიანთ კარი.[1] სეტყვის ასე გახშირების მიზეზად უფრო იმას ასახელებენ, რომ აქაური ტყეები ტფილისის მენახშირეებმა თითქმის სრულიად გაანახეერეს.

*** ᲞᲠᲘᲡᲘᲐᲜᲘ (სიღნაღის მაზრა): 31-ს აგვისტოს სოფელ ყადრი თაუზის მახლობლად მტკვარში დაირჩო პრასიანელი გლეხი ზაქარია ბეკანიშვილი. უბედური ამხანაგიფთრთ ერეკნისაკენ მიდენილიყო სამუშაოდ. ამხანაგი მწყემსს თათრებს დარჩობისაგან გადაერჩინათ... ბეკანიშვილის-თვის-კი ეერა ეშველნათრა. დამრჩენელი ჯერაც ეერ უპოვნიათ.

*** ფილოქსერასთან ბრძოლის შესახებ „Земледѣль. газета“-ში (№ 34, 1890 წ.) დაიბეჭდა ფრიად საყურადღებო წერილი პროფესორ ა. კოვალევსკისა. ჩვენ მეეენახე-მემამულეთა საყურადღებოდ მოგვყავს ამ წერილის შინაარსი. კოველეფკი ამბობს, რომ იქ, საცა უკვე ფილოქსერა დაბუდებულა, ამ მაენებელ მწერის სრულად ამოწყვეტა შეიძლება მხოლოდ მაშინ, თუ ფილოქსერა-მოდებულ ადგილის გარეშემო 50 საეენის სიერკე ეენახი გადაკაფულ და მოწამლულ იქნება საფილოქსერო ზხამ-საწამლაეიითაო. ხოლო ამ შემთხვეევაში, თუ გინდ ერთი ეენახი გამოაჩინდეს ფილოქსერა, მთინეკ 3½ დესიატინა ზერისაგან ხელი უნდა აეიღოთ და გადაეკაფოთო. ხოლო ეს ისეთი მსხვერპლია, რომელიც არა ერთ მეეენახეს სრულად გაალარიბებს და გაანადგურებსო. ამიტომ ამ გვარ ლონისძიებას და ფილოქსერასთან ბრძოლას თავი უნდა დაეანებოთ და შემოეიღოთ შემდეგი.

ეკადმყოფი ეეხი და მის გარშემო საეენახე ადგილი ორმოც-და-ათ საეენის სიერკეზედ უნდა მოიორწყას და გაიქლინთოს გოგირდ ნარეე ნახშირმბადით, რომელიც სწყეეტს ფილოქსერას სრულიად და ეეხს-კი არ ახმობს, ხოლო, რომ შრომამ ამაოდ არ ჩაგეიაროს, ყოველ წლე ამ გვარად სამჯერ უნდა ეუშამლოთ ეეხსაო: იენისის დასაწყისს, გასულს და იელისშიო. თუ ასე ეუშამლეთ სრულიად საეირო აღარ იქნებაო, ეენახი გადაეჭრათ და გაეეთხროთო. ესრეთი ჩემი აზრი ფილოქსერასთან ბრძოლის თაობაზედ სამწლიარ გარედაც ბეერ გამოცდილ კაცებს შეეტყობინე და იმითაც დიდად მომიწონესო.

*** ამ თვეის 3, ღამით, პოლიციის მეცხრე ნაწილში, პუშინის ქუჩაზე ბასანასოვის სახლში, ძმაო ქაშმშოვეს მაღაზიის ფანჯარა შეუნტრეიეს და ფულის საცავიდან ეთი მან. წეიღეს.

*** ამავე დღეს, ღამით, პოლიციის მეცხრე ნაწილში, პანასეეგინის ქუჩაზე: სოლომონ ვარანოვმა ჩაიზე დაეჭატეო თავისი ნაცნობი გაპრიელ ოსიფოვი. წასხვლის დროს ოსიფოვმა თან გაიყოლა მასპინძლის 50 მანეთიანი ვერცხლის ქუთრი. ქერდი შეიპურეს, ოქში შეუდგენეს და სასამართლოს გადასცეს.

*** აგვისტოს 3, აეშალის ქუჩაზე მარტფეელმა გლეხმა ივანე ოროკინო

მტან ფინანსთა მინისტრის, ივანე ალექსის ძის კიშენგორდსკისს! ურაა!“

სადღეს შემდეგ ბ-ნი მინისტრი და სხვანი იქ მყოფნი გამობრძანდნენ ბალში, სადაც ბ-ნი ივანე ალექსის ძე და თ. ი. კ. მეფრინ-პატონი სახსნდარს შემოესხდნენ. აქ კაბინეთთა დეკანური, რომელისაკენაც მინისტრი სწორედ რომ აღტაცებაში მოვიდა. დეკანურს შემდეგ გუბერნეთა ხოროთ ფეოდორეფი დაუბა და ამბერო და იტეკენ. ხოს სასთს ტოტალ ოუდდა, რომ მინისტრი კამოვიდა კლუბიდგან და საზოგადოებამ „ურაზ“ ძახილით გამოაცხადა.

მეთორმეტე სასთი იყო, როდესაც მინისტრი საკანკანო მატარებლით ბაქოსკენ წასასვლელ. რეინის გზის სადგურზედ ამის გასაცილებლად თავი მოიყარეს გუბერნატორმა, კომენდანტმა, ეიდეკ გუბერნატორმა და სხ. წარმინეოფდა ბაკურეთ ზოგიერთმა სადღეზედ მეოფმა. მინისტრთან ერთად ბაკომიეე გუბ-მ ბაკინეს ტაინი სოკეტნიკი ეგორეფი, დ. ს. ს, კეტტე, ტაინი სოკეტნიკი მარკოვი და ამორ-კავკასიის რეინის გზის უფროსი დ. ს. ს. ფონდე.

◆◆

რუსეთი

ზოგიერთი აფთიაქი ამ ქამდე ისეთს წამლებსა ჰყიდის, რომელიც კანონის მოთხოვნილებით მკურნალის ნება დაურთველად და გამოუწერლად ავადმყოფს არ უნდა მიეცეს. ამ წამლებს გამოიწერენ ხოლმე ფერშლები, ბებიები და სტუდენტები. ეს-თის უწესოების მოსასპობად მთავრობა აპირობს სასტიკად ადევნოს თვალ-ყური ყველა აფთიაქს და ზედამხედველები დაუწესოს, რომლებმაც ყოველ თთეე უნდა დაიარონ ხოლმე აფთიაქები და შეუმოწმონ დავთრები. ზედამხედველებად მთავრობა მკურნალებს დანიშნაეს.

— პეტერბურგში აარსებენ „ცეცხლით დაზარალებულ გლეხების დამხმარეელს საზოგადოებას“. ამ საზოგადოებას საგნად ეხა აქვს, რომ თავის გამსესხებელ კასსიდგან შეპეწეობა აღმოუჩინოს ხოლმე პეტერბურგისა და ამის მახლობელ გუბერნიების გლეხებს, როდესაც ცეცხლისგან ზარალი მიეცემათ. საზოგადოება იმას არ გამოუდგება, რომ ხანი არ დამეკარგოსო. ყველა გლეხს, ცეცხლისგან დაზარალებულს, შეეძლება, ხელი გაიმართოს ამ საზოგადოების კასსიდგან, თუ ყოველ წლიე სულზე ორ კაპეიკს შეიტანს საზოგადოების კასსაში. ამ ორის კაპეიკის გადასახადსა და საწევრო ფულებიდგან უნდა შესდგეს თანხა და ამ თანხის სარგებელი სესხად მიეცეს ხოლმე დაზარებულს სალხს. სესხი შეიძლება მიეცეს თითეულს გლეხს და აგრეთვე მთელს დაზარალებულს სოფელსაც. წესდება ამ საზოგადოებისა ამ მოკლე ხანში უკეე მზად იქნება და მთავრობას წარედგინება დასამტკიცებლად.

— პეტერბურგში აპირებენ, დაარონ სასწავლებელი, რომელშიაც უნდა ასწავლონ: თათრული, ოსმალური და სპარსული ენა. ამ სკოლის დაარსების აზრი იმ ვარეფოებამ გამოიწვია, რომ ბევრსა ჭურს შეისწავლოს ზემოხსენებული ენები და ნგბა-კი არა აქვს, უნიერსიტეტში ლექციებს დაეს ფრონ, რადგან ჯეროვანად არ არიან მომზადებულნი. ამ ენების ცოდნა ყველაზე უმეტესად საჭირო არის დიდის ფირმებისა და საჭირო საზოგადოებათა წარმომადგენლებისათვის, რომელთაც აღებ-მიცემა უნდა იქონიონ აღმოსავლეთ ქვეყნებთან. თუ მთავრობამ ნება ქისცა, ეს სასწავლებელი 1891 წელს უნდა გაიხსნას.

— პეტერბურგის ხეროთ-მოძღვართა საზოგადოება აპირობს, სთხოვოს მთავრობას, რომ გადათვალიერებულ

იალ. რეებს ამბობ,—დამტკიცება რასა ჰქვიან? დაბრძანდი, სხვა რამეზე ეილაპ ოოთ! დაბრძანდი, დაბრძანდი! (დასჯამს, თითონ გვარდიაზ მოუჯდა) მაი, დაჯე შენც, ეიყბეფოთ რამე, გული გაეაყოლოთ!

თამ. ღმერთს გეფიცები, სოლომან. ჭკეა სულ მთლად ამერია, არ ეიცი, რალა ეთქვა, რა გითხრა,—სალი კაკი სრულიად დამარტიანე.

მაია. აბა, სოლომან, ღმერთი ენას არ გაუხმობს იმას, ეინც შენსას ცუდს ოტყეის? ბეერი შენი მტრის ენისაგან ცუდი გამიგია შენზე, მაგრამ თავის დღეში არ დამიჯერია; ყოველთვინ მაკეირეებს შენი გული-უხეობა, წელიწადი არ გავა, რომ ხუთი იქნება თუ ათი თუმანი ზაეედენიას, სომხის შკოლებს ან რუსის შკოლებს არ შასწირო ხოლმე; ბეერთხელ გამიგია ღეთისგან დაწყეელილებისაგან, რომ-მა, რა დიდი საქმეაო,—ობოლ-ოხეარს ოცი თუმანი წაართოოს და ათი თუმანი შკოლას შასწიროსო,—სახრაეიც არი და სახელიცაო.

თამ. მიუქარამს მაგის მოქმელსა! რატა ერთხელ მე არ გამაგონებენ, რო შაეი დღე დაეაყენო?

იალ. ეიცი, მაი, ეიცი, შურიანი თეალი ბეერი არი ქვეყანაზე,—ღმერთმა აპატოოს, ჩემი ერთადა ერთი სალოცავი ყოველ ციხმარე დღე ეს არის.

მაია. რა კეთილი გული გაქეს,—მე ხომ აქამდისინ მტერს ქოლეეთი ამოეიღებდი!

თამ. შენ თავს სოლომანას ადარებ, შენ სულ მოკლე თავს ამისთანა ბკუა მიუწდომელ, ციდამ ჩამოსული ანგელოზს?

იალ. არა, მაი! სახარება თუ არ წაგიკითხამ, ხომ გაგიგია, შიგ რეები სწერია? ქრისტეს უთქვამს: მზე ბოროტსაცა და კეთილსაც ერთ ნაირად უნათებსო; გაეყარდეთ თქვენი მტერია და სიკეთე გაუწეეთ ისე, როგორც თქვენ მოყეარესაო,—და სასუფეველი მაშინ თქვენიაო!—ხომ იცი მაი?

თამ. როგორ იცის სამღეთო წერილი,—ბოდეფლასაც არ ეცოდინება! იმიტომა გეკეს ღმერთი შემწე—ბერა!

მაია. ჩამაჩუმე,—რალა შეთქმის? შენისთანა ადამიანი ჩემ დღეში არ მინახამს—სამოცი წლისა ეარ დედაკაცი!

იალ. ეჰ, მე რა ეარ? წმინდანების ცალ ფეხილადაც არ ეღირეარ,—რას ამბობთ?

თამ. სოლომან, რომელი წმინდანი მაგელრება, აბა ერთი დამისახელე,—წმ. გიორგი! თავის დღეშიაც არა!

იალ. (თვალებს აწეწნდს) ღმერთო, ხო შენა ხარ მოწამე!—მაი, იცოდე, რო ერთად ერთი ჩემი მეგობარი და ძმა, მთელ დედამიწის ზურგზე თამაზია; ეს რო არ იყოს თავი მოსაკლავი მექნებოდა! (თამაზისა ეხვევა, მაგრა ბრალტესა შერბანს).

მაია გამრაელდით! შეხეთ—ორი მტერედი, ორი კოკობი.

თამ. იცი რა, სოლომან!—ნეტა ჩემ ქალს საქმრო არა ჰყეანდეს, რო გაგეყარონა ჩეენი შეილების ბედნიერებით.

მაია. ოლონდაც,—რა კარგი რამ იქნებოდა,—გიგო და მელო—რა ლეთის სამხიარულო ცოლ-ქმარი იქნებოდა!

იალ. მაგაზე კარგი რა იქნებოდა, გიორგი რო არ გეშლიდეს; აბა იფიქრე,—რაც-კი რამ მაბადია, სუ გიგოსია; ე. ი. შენი ქალისა; რაც-კი წინათ შენი ყოფილა, რაც-კი რამ შენი ეექსილები მაქეს, სუ ნიშნობის ღამეს მიეართმეე მელოს; მერე თუნდ დახიოს, თუნდ შენ მოგცეს!

თამ. სოლომან, ცოტა როგორ-ღაც გონება მერეეა: რეებს ამბობ,—ჩემი გიორგიები ხო ოთხი ათასი თუმნის საქმეა!

იალ. მაშ რის ძმა ეარ შენი, თუ ძმობა არ გაგიწეია,—ნეტაე-კი ეს საქმე მოსერხდეს; განა უფეველად ირთამს გიორგი შენ ქალს? მე გაეიგე, რო გურეჯანელ თამროს ირთამსო,—აი ამ ღღეებში ქორწილი აქეთ დანიშნულიო.

თამ. ტყუილი იქნება, გიორგი მაგას ოიდი ოკადრებს; ან მე რაგორ ეიკადრო და ქალს ძალა დაეატანო,—ან ამას მისთხოვდი, ან იმასაო?

იალ. ღმერთმა დაგეიფაროს; თუ გიორგის ფიქრად არა ჰქონია შენი ქალის შერთეა, მაშინ მოეახერხოთ; მერე თუ ქალის ნება ყოფლობაც არ იქნება,—მე-კი იმისთანა ეამწყემედ საქეს ჩაეიდენ? (თვალს უშერბა მაიას).

თამ. ნეტაეი, შენი სიცოცხლითა, მოსერხდეს!

მაია. იჰ, გენაცვალოს ჩემი თავი, ბნაზო, რა გაფიქრებს? არა მგონია, გიორგიმ შენი ქალი შაირთოს,—რა აქეს, რითი შაინახოს ოჯახი, შენ ხო აბა რას გაატან მზეითად? არ იცი ეხლანდელი დროების ამბაეი: ეაქეი ქრთამს ქაქენენ, ქალს არაო. მეც ბნაზო, რაღაცები გაეიგე გიორგიზე, ამბობენ, ქორწილიკა აქეს დანიშნულიო.

თამ. გიორგისა? არა მგონია-კი, მაგრამ, თუ მართალია, ღმერთმა შეიღობა მისცეს! სოლომანაზე უკეთეს ნათესაეს ეიშოვი მთელს ქვეყანაზე? ნეტაეი, შენი სიცოცხლით მოსერხდეს ეს საქმე,—მელომ ჯიუტობა არ დაიწყოს, თორე!..

იალ. მაგას რა ფიქრი უნდა; გათხოვდება, ოქროში ჩაჯდება: ისეთი კაბები ჰქონდეს, რო თელაეელებს გული უსიედებოდეთ,—თორე ნახამ! არა, მელო ფარს არ ოტყეის, დედამამის მორჩილია.

მაია. არ ოტყეის,—მაშა! განა კეთილ-ცხოვრება, არ ეყვარება მელოს? ახალგაზდაა! სიცოცხლის გემო მელომ უფრო იცის, კნიაზო!

თამ. სხეა რაღა მინდა,—მაშინ ჩემზე ბედნიერი იქნება ეინმე ქვეყანაზე?

იალ. თამაზ, ძმაო, მოდი ერთი მოგეხეეო! (ესეგვან ეროდმანეთს და ბრალტესა შერბანს. მაია თვალებს აწმენდს). ბაზიკო, თაზიკო!.. (ტრეფდი ბოსდის).

მაშინდელი ბარგელი სიტეეები. მასსოვს იმიტომ-რომ რაც მაშინ ეესთქვი, შემდეგ რამდენჯერმე გაეიმეორე ჩემს ნაწერებში და ეურნალ-გაზეთებშიაც; სხვებმაც მრავალჯერ მოიტანეს. დიდ-ძალ მსმენელთა თავის-მოყრა არ გამეკვირეებია, რაკი ვიცოდი, რომ მთელი ქალაქი ადეილებული და ადამიანთებული იყო ნაპოლეონ მესამის საქეიელის გამო. დაბარაკი ასე დაეიწეა: „ბატონებო, მე ბროფესორი ვარ ზნეობისა, ზნეობაო მოძღვრებაოა. მოიკელ კარ დაკარიოთ, გამოძღერო და მაგალითი გიჩეენოთ. სამარდილანობა, მარდილერება დათრეუნა იმან, ვინც ვალდებული იყო, დაეცეკ და დაეფარა. ხეალ საფრანგეთმა უნდა სთქვას, მოსწონს თუ არა ასეთი ძალადობა. იცოდეთ, რომ თუ ერთი კენწი მაინც ადამიანდა ეუფაში ამ ძალადობის საწინააღმდეგო, წინააწინეე გამომიცხადებია, ის კენწი ჩემი იქნებაა“. ადეილად მიხვდებითო, მიკმრთავს თავის მეთხეკელებს ეიოდ სიმონი, რა ხაინ უნდა ეშოქმედნა ამ სიტეეებს, რომელიც ხორთოდეებულის სმით წარმოეთქეეა. რამდენსამე ხანს ეკალარ მოეახერხე ლაბარაკეის განგრძობა: დაეიწეებდი თუ არა ლაბარაკეს აღტაცებულის ეუდიტორიის ტაშის კერიასა და ბრავოს ძახილის გამო ეურთსმენა. ალარ იყო და ჩემი სმა ალარ ისმოდა. გულში ღრმად ჩამეწედა ასეთი აღტაცება ეუდიტორიისა! გესმოეთ ადეილსახდრიის სწავლულთა მეთაურის ბეოტენის ნათქეამი: „ეულენი ადამიანისნი, როგორც სასოდეები, ერთიერთმანეთისაკენ აინთებანო“. ხოდოს, რიგა, როგორც იყო, მოეახერხეე ლაბარაკი, ესთქეი: თქეენი ტაშის-კერა მე ალეთქმა მეგონია და სწორედ აღიმეანდაც მამიწეეია, ხოლო, თუ ოდესმე შედგებით და სამარტეხეინოდ თავს მოეიდრეეთ ბოძალდეს, მოიგონეთ დეკეანდეული კრება და ასე უთხარით თქეენს თავს: „ფეიცი გეტეხეთ, მოდალატენი ეკეანეთ-თქენ“! ტეკდეს ხელ-მეორედ ერთი ამბავი, ძახი-

---

— ინანგან საქმეთა და იუსტიციის სამინისტროებმა მოიოლაპარაკეს ერთ-მანეთში, შესაფერი წესდება შემუშაეეს ცეცხლის ზარალის ასაცილებლად და გუბერნატორებს გაუგზავნეს. ამ წესდებაში ნათქეამია, რომ ყოველმა ქარხანამ, სავაჭრომ დაწეებულებამ, ბანკომ, სასტუმრომ და სხეა ამ გვარმა უთუოდ უნდა იქონიოს ცეცხლის საკრობი მანქანები, რომ ცეცხლის გაჩენისთანეე შეუდგენენ ხოლმე ქრობას და აღარ ელოდნენ ცეცხლის მკრობ რაზმის მოსულას. მთავრობის ნება დაურთველად ამიერიდ ფულება არაეის აქეს, გამართოს ჩირაღდანი. ყოველთეის ადგილობრივის მთავრობას უნდა დაეკითხოს ხოლმე და ჯეროვანის გაფრთხილებით გამართოს ჩირაღდანი.

— ფინანსთა სამინისტრომ პროექტი შეიმუშაეა იმ ღონის-ძიებათა, რომლის შემწეობითაც უნდა გაძლიერდეს ბამბის მოყეანა შეა აზიის მხარეში.

— რუსეთის ეაპრობაა და მრეწველობის დამმხარებელი საზოგადოება მოკლე ხანში განიხილავს ე. დ. კორნინკინის მოხსენებას იმის შესახებ, თე რა წესითა და რიგით შეიძლება რუსეთის საეაპროს შეტანა სპარსეთის ბაზარში.

◆◆

უცხოეთი

საფრანგეთი. ყოველ სიმონი, თავის ეურნალ „Revue de famill“-ში მოეთხრობს თავის მეთხეკელებს, როგორ დაეარდა 1851 წელს, 2 დეკემბერს მოსმხდარს
ეკანონობას, ნაპოლეონ მესამის

ჩემ ქალს საქმრო არა ჰყეანდეს, რო გაგეეზარნა ჩეენი შეილების ბედნიერებით.

მაია. ოლონდაც,—რა კარგი რამ იქნებოდა,—გიგო და მელო—რა ლეთის სამხიარულო ცოლ-ქმარი იქნებოდა!

იალ. მაგაზე კარგი რა იქნებოდა, გიორგი რო არ გეშლიდეს; აბა იფიქრე,—რაც-კი რამ მაბადია, სუ გიგოსია; ე. ი. შენი ქალისა; რაც-კი წინათ შენი ყოფილა, რაც-კი რამ შენი ეექსილები მაქეს, სუ ნიშნობის ღამეს მიეართმეე მელოს; მერე თუნდ დახიოს, თუნდ შენ მოგცეს!

თამ. სოლომან, ცოტა როგორ-ღაც გონება მერეეა: რეებს ამბობ,—ჩემი გიორგიები ხო ოთხი ათასი თუმნის საქმეა!

იალ. მაშ რის ძმა ეარ შენი, თუ ძმობა არ გაგიწეია,—ნეტაე-კი ეს საქმე მოსერხდეს; განა უფეველად ირთამს გიორგი შენ ქალს? მე გაეიგე, რო გურეჯანელ თამროს ირთამსო,—აი ამ ღღეებში ქორწილი აქეთ დანიშნულიო.

თამ. ტყუილი იქნება, გიორგი მაგას ოიდი ოკადრებს; ან მე რაგორ ეიკადრო და ქალს ძალა დაეატანო,—ან ამას მისთხოვდი, ან იმასაო?

იალ. ღმერთმა დაგეიფაროს; თუ გიორგის ფიქრად არა ჰქონია შენი ქალის შერთეა, მაშინ მოეახერხოთ; მერე თუ ქალის ნება ყოფლობაც არ იქნება,—მე-კი იმისთანა ეამწყემედ საქეს ჩაეიდენ? (თვალს უშერბა მაიას).

მიერ ჩადენილისა. მანამდე საფრანგეთში რესპუბლიკა იყო და ნაპოლეონ მესამემ 2 დეკემბერს ამბეროა დაეწესა. 2 დეკემბრამდე დეპუტატი ეიეკეთო, ამბობს ეიდან სიმონი—და მეტრარა ადგილი მოკაზარესი სასჯელმეფეთა სიაზეზა. მას უკან-კი დამრჩა მხოლოდ ბროფესორობა ფილოსოფიისა ნორმალურს სკოლაში და ზნეობისა—სორბონში. 300 ფრანკს ეიღებდი ჯამაგირს თვეეში ნაკეურად მე და ჩემი ტოლიც დასმდეკეებიო ამდენსეე ეიღებდ თავის დედ-მამისაგან. ეიეკეთო ჩეენთეის და ვეხოეროდიო გეფ-დამეშეადებით, თუმცა მეტად მწე�და 2 დეკემბერს მომხდარი ამბაეი და ის კარეშოეს, რომ 10 დეკემბერს მთელი საფრანგეთმა მოეოდებეფდი ეიო, ეოქეკ კენწეს-ერიათ, თანეუგრძნობ თუ არა ამას, რაც მოხდა 2 დეკემბერსაო. ამ ხანადეკ ლეკმეტეი ეკეკ დაიწეო სორბონში, მხოლოდ მე ეკეკეანებდი ლეკმეტეის კითხვას, რადგან ქეკეანა მეტად აღელვებეფდი და შეძრწეუნებეფდი ეიო ეოკეკ ამითი, რაც მოხდა მთავრობის მხრითი. ერთს დღეს ეკდეკ და მოკედი ფილოლოგიის ფაკეულტეტის დეკანთან და კეკითხე, რას მიარჩეკეთ-მეთქი. ეუდა დაიეოოთ კითხეკ ლეკმეტეებისაო, მითხრა დეკანმა. ბოლიტიკის ამბაები და ცეკლებანი არანფრად არ ეუდა ეკმეჩნიოს მაღალმა სასწავლებელმა და სწავლებას ესმე ისეკეკ დაეუბრკოლებდიე ეუდა სურამოეტდეს, როგორც ცეკლიდებამდე ეიოოო. 9 სექტემბერს დიდით გამოეცხადა ბეფიშით სორბონში, რომ ეიწეკეს ლეკმეტეების კითხეკს, მხოლოდ არა დიდს დარბაზშა, როგორც ეჰმდე, არამედ პატარაშა-მეთქი. შუადღის ეკეკან, ესე 3 სასთზე, მიეკედი კიდეკ და შეკედი პატარა დარბაზშა, მაგრამ დარბაზი ცალიერი დარჩენ. დიდ-ძალი მსმენელნი შეკრებიდიეკენენ დიდს დარბაზშა, ეკეა-კი არ დატეკეფიეკენენ ეკეკანი და კარეშა შეკარეფიეკენენ. როგორც იყო მიეკეწეე კეთედარამდე და კარგად მახსოეს ჩემი

თამ. ნეტაეი, შენი სიცოცხლითა, მოსერხდეს!

მაია. იჰ, გენაცვალოს ჩემი თავი, ბნაზო, რა გაფიქრებს? არა მგონია, გიორგიმ შენი ქალი შაირთოს,—რა აქეს, რითი შაინახოს ოჯახი, შენ ხო აბა რას გაატან მზეითად? არ იცი ეხლანდელი დროების ამბაეი: ეაქეი ქრთამს ქაქენენ, ქალს არაო. მეც ბნაზო, რაღაცები გაეიგე გიორგიზე, ამბობენ, ქორწილიკა აქეს დანიშნულიო.

თამ. გიორგისა? არა მგონია-კი, მაგრამ, თუ მართალია, ღმერთმა შეიღობა მისცეს! სოლომანაზე უკეთეს ნათესაეს ეიშოვი მთელს ქვეყანაზე? ნეტაეი, შენი სიცოცხლით მოსერხდეს ეს საქმე,—მელომ ჯიუტობა არ დაიწყოს, თორე!..

იალ. მაგას რა ფიქრი უნდა; გათხოვდება, ოქროში ჩაჯდება: ისეთი კაბები ჰქონდეს, რო თელაეელებს გული უსიედებოდეთ,—თორე ნახამ! არა, მელო ფარს არ ოტყეის, დედ-მამის მორჩილია.

მაია. არ ოტყეის,—მაშა! განა კეთილ-ცხოვრება, არ ეყვარება მელოს? ახალგაზდაა! სიცოცხლის გემო მელომ უფრო იცის, კნიაზო!

თამ. სხეა რაღა მინდა,—მაშინ ჩემზე ბედნიერი იქნება ეინმე ქვეყანაზე?

იალ. თამაზ, ძმაო, მოდი ერთი მოგეხეეო! (ესეგვან ეროდმანეთს და ბრალტესა შერბანს. მაია თვალებს აწმენდს). ბაზიკო, თაზიკო!.. (ტრეფდი ბოსდის).

მაშინდელი ბარგელი სიტეეები. მასსოვს იმიტომ-რომ რაც მაშინ ეესთქვი, შემდეგ რამდენჯერმე გაეიმეორე ჩემს ნაწერებში და ეურნალ-გაზეთებშიაც; სხვებმაც მრავალჯერ მოიტანეს. დიდ-ძალ მსმენელთა თავის-მოყრა არ გამეკვირეებია, რაკი ვიცოდი, რომ მთელი ქალაქი ადეილებეფდი და ადამიანთებეფდი ეიო ნაპოლეონ მესამის საქეიელის გამო. დაბარაკი ასე დაეიწეე: „ბატონებო, მე ბროფესორი ვარ ზნეობისა, ზნეობაო მოძღვრებაოა. მოიკელ კარ დაკარიოთ, გამოძღერო და მაგალითი გიჩეენოთ. სამარდილანობა, მარდილერება დათრეუნა იმან, ვინც ვალდებული იყო, დაეცეკ და დაეფარა. ხეალ საფრანგეთმა უნდა სთქვას, მოსწონს თუ არა ასეთი ძალადობა. იცოდეთ, რომ თუ ერთი კენწი მაინც ადამიანდა ეუფაში ამ ძალადობის საწინააღმდეგო, წინააწინეე გამომიცხადებია, ის კენწი ჩემი იქნებაა“. ადეილად მიხვდებითო, მიკმრთავს თავის მეთხეკელებს ეიოდ სიმონი, რა ხაინ უნდა ეშოქმედნა ამ სიტეეებს, რომელიც ხორთოდეებულის სმით წარმოეთქეეა. რამდენსამე ხანს ეკალარ მოეახერხე ლაბარაკეის განგრძობა: დაეიწეებდი თუ არა ლაბარაკეს აღტაცებულის ეუდიტორიის ტაშის კერიასა და ბრავოს ძახილის გამო ეურთსმენა. ალარ იყო და ჩემი სმა ალარ ისმოდა. გულში ღრმად ჩამეწედა ასეთი აღტაცება ეუდიტორიისა! გესმოეთ ადეილსახდრიის სწავლულთა მეთაურის ბეოტენის ნათქეამი: „ეულენი ადამიანისნი, როგორც სასოდეები, ერთიერთმანეთისაკენ აინთებანო“. ხოდოს, რიგა, როგორც იყო, მოეახერხეე ლაბარაკი, ესთქეი: თქეენი ტაშის-კერა მე ალეთქმა მეგონია და სწორედ აღიმეანდაც მამიწეეია, ხოლო, თუ ოდესმე შედგებით და სამარტეხეინოდ თავს მოეიდრეეთ ბოძალდეს, მოიგონეთ დეკეანდეული კრება და ასე უთხარით თქეენს თავს: „ფეიცი გეტეხეთ, მოდალატენი ეკეანეთ-თქენ“! ტეკდეს ხელ-მეორედ ერთი ამბავი, ძახი-

---

თამ. სოლომან, სოლომან,—ძმაო!.. (ტრეფდს აწეწნდს).

მაია. (ტოტა ხნის სიჩუმის შემდეგ) თქეენ ეხლა ბედნიერზე ბედნიერი შეობლები ხართ!

იალ.
თამ. } ოლონდაც!

იალ. (ამოხერთი) ჩეენ ხო მოიელაპარაკეთ, დანარჩენი იმითი საქმეა! გიგოსა ძალიანა სურს, მელოს ერთი ოჯროს უბრალო ბრასლეტი უფეშქაშოს,—შენც დაეჯერე შენი ქალი, რო უარი არა თქოს ამაზე. აგე მოდიან, გოინია, ორიეენი; მაი, აბა ერთი მოხეეცეს დაუძახე! (მაია სასჭაროდ კეკდეს)

თამ. არ გაუხარდება კიდეეაც, რას ამობ?

XII გამოსვლა

იალ., თამ. გიგო და მელო (შემოდიან წინ მელო, უკან გიგო; ოთახში დადგან ლაპარაკეთ.

გიგო. რასა ბრძანებენ, უკალოდ ქვეყანა რის მაკნისი იქნებოდა? სიცოცხლე კაპიკათაც არაეის ეღირებოდა! თუნდ ამ მოხეეცებსა ეკითხოთ. არა მაშ, კნიაზო; არა მაშ, მამაჩემო?

იალ. აბა აქ რა ეკეი უნდა იყოს? ქალი ეაქკაცის სულის ჩამბერაეია!

თამ. უკალოდ ხო ამოეარდა ქვეყანა, მამალს რა კვერცხის დადება შეუძლიან!

გიგო. ხედამთ, მართალს ეამობდი, მოხეეცებიც კეერს მიკრავენ.

მელო. თქეენ ჭკეიანურ ლაპარაკს ისეთი მომხიბლავი ძალა აქეს, რო ადამიანი გაუძლებს?

ლი ბრაკოსი და ტაშის კვრა. ასალგაზდა ემაწკაილები წამოგებულნდენ და სტო�ეზე შეჭსტენენ. ჩემს მეგობრებმა მოისვლეს დრო და ამ ყრილობელის დროს გამომიეკვანეს კარედ, ჩამსვეს ეტლში და მატარებელს უკან ჩემს სახლში ვიყავ. დამიწყო თავბრე ბოლიციამ ძებნა და უნდოდათ მაშინვე წაეყვანეთ ვესსენის სამსტიმრობაში, მაგრამ ტიბეს გადაგრჩი, მხოლოდ მეორე დღესვე მთავრობის კარეთში დაბეზღილი იყო ბრძანება, რომ ყოველ სამინი გადაეფენეთ ბროფესორობიდამო. რომ დეკემბერმიბინეთ-კი, ვინ იცის, რაგორ გამიდამეზდა ბედი და, იქნება ჩხარიე რომ არ გადამბრეკენეს ჩემთვის, თითეთ სამეკენებელი გმირი შეკენალიყავ და დიდებულ კაცად გადაქცეულიყავო, ხეირობით ამბობს ბოდოს ყოველ სამონი, ეს რნეულთა შორის რნეული კაცი სიფრანგეთისა.

წერილი ამბები

ყველაზედ დიდი და მდიდარი მწარმოებელი აბრეშუმისა არის დეეერშეფელი ეიდეთონ სტრინსტრასდი, რომელსაც მეტ სახელს „აბრეშუმის მეფეს“ ეძახან. ამ დღეებში ეს კაცარი სულ ერთიან კეკოტრდა. ზარშან შეისყიდა მრავალი აბრეშუმი და წაგო. წელსაც კიდევ ეზარალა ხუთ მილიონ ფრანკამდე და სრულიად დაიცალა დოკანთიდგან.

— ინგლისის უსინთლოთა ინსტიტუტი კეთილისეკენთან საარეულს ასწავლის თავის უსინთლოთ შეკერდებს. ამითის მისედეთ საფრანგეთშიაც დაარეკენა უსინთლოებს კეთილისეკენთან საარეულის სწავლა.

— 8 ამრილს ჩრდილო-ამერიკის ზღვაში, ესის კარნის მოზარაკნი კუნძულ ფერნანდო ნოროონიდგან ერთი დაბეჭდილი ბოდოლი გადაკვეს, რომელშიაც წერილი იყო ჩაკდებული. 16 იანვარს ეს ბოდოლი ისევ ინოკენს კუნძულ ტაბაკოს სანაპიროზე, სადის თოკის განმაკლობაში ბოდოს 4800 კილო კეკეკლო.

— ერთს ულტო ქვეყნის გაზეთში ჩამოთვლილია ჩვეულებანი სხვა-და-სხვა გამოჩენილ კომპოზიტორისა: ტიმრაზს მხოლოდ მაშინ შეეძლო მუშაობა, რომ დასხეს გვერდზე ხალი ესხდეს გაგსარებული ბასი ჭქონდათ. ბეზოვენი ისე კარაფერს ვერ კაკეკეობდა, თუ ტატტუ არა ეოფილიყო წამოწოლილი. გაიდენი, როცა მუშაობას დაუპირებდა ხოლმე, ჩაეკეტვედ თავის კაბინეთს, შიგნ მოაბრუნებდა, სუეკეთსო ტანისმოსს ჩაეცვამდა, თითზე კეიეთებდა ამ ბეკედს, რომელიც მეფისგან ჭქონდა ნაჩუქები, და ისე დაიწყებდა წერა. ვენდელი რომ მუშაობას შეედეკებოდა ხოლმე, ეთთი ბოთლი კარეი ღვინო უთოდ უნდა სდგომოდა კვერდთ.

— ინგლისის ეკონომ „Nature“-ში წამოთვლილია, თუ რა ზარალი მიეცა კრიკეტს ინდოეთისთვის მარტს და მაისში. ბენკალიის სპორტსმენტოს ქალაქ დეკეკას სულ რამდენისმე წუთის განმავლობაში კრიკეტმა 120 კილი მოკლა და 1200 კილი, ქალი და ბავშეი დასასხიერა. ამავე კრიკეტმა 506 სახლი დანგრა და 120 კეკი დაჭეეუნა მდინარე განგზე. მოეხოთაზეა სპანეული კრიკეტი ამოკარდა, რაც წინ შენობეი შეჭსეედ, სულ ერთიან მოსრა, 66 კილი მოჭკლა და ოთხი ამდენიც დასასხიერა. დეკკის კრიკეტს ეკეთსის ეკეთეს სიგეკ და ოდდ-ათის საკენის სიკანე ეკერა და სამინდად კრეკენაკდა. რასეკ-კი მოკდეობდა, ირაფერი ალარ ეკერჩენოდა, ხეკეს და სასლეკს ძირიანად ამოაბდა და ჭეკეკდა. ამის კარდ სახეარეი ჭკეკ-ქეეთილი იყო, რომელ სიც ისეთი მსხეკილი სეტეკკ მოჭკეკ, რომ 150 კილს თავი კეტეკეს და სასლეკის ყაკარ-ბანკეი ნაკეკეწ და ნასნკრაა. ერთიბაშად მოსული სეტეკკ ორ დღეს ძლიკს კკადნო კეხ-ეარეკეულმა მზემ. თითო სეტეკკო, ამბობს „Nature“-ს კოორესპონდენტი: გიჩკენეს ნასკკარს იწონდაო. სამხრეთ-ბენკალიაში სეტეკკ 2000 სახლი დაჭეტა და 20 კილი მოჭკლა. ქალაქ სკრამპორზე კრიკეტმა კადაარა და მერე არეკ-კი ეტეობოდა, რომ იქ ქალაქი ეოფილა რადაისმე თუ არა. მოხეტი ინდოელები ამბობენ, რომ ამ ნაარს ფეთის რისსკეს არც მოესწრებიკრთ და არც კეკკეკრნიაო.

დეპეშა

4 სექტემბერი

პეტერბურგი. გუშინ დილით ხელმწიფე იმპერატორი, დედოფალი, მემკვიდრე ცესარევიჩი, დიდი მთავრონა კსენია ალექსანდრას ასული და დიდი მთავრონა ელადიმერი ალექსანდრეს ძე და ნიკოლოზი ნიკოლოზოზის ძე მიბძანდნენ სპალაში.

გახარეტილი ფულის ხმარების შესამცირებლად გადაუწყეტიათ: 1891 წ. პირველ იანვარამდინ მიიღებოდეს გახარეტილი ფული ხაზინაში, ასე რომ არ უნდა გამოერთმეეოდეს ხოლმე იმ წონის ფასი, რაც აკლია გახარეტილ ფულს. შემდეგ 1893 წ. პირველ იანვარამდინ ამ გვარ ფულში უნდა გადახდეთ მეოთხედი კაპეიკისა ყოველ იმ 96 მისხლის წილისა, რომ დენიც აკლია ფულს. 1893 პირველ იანვარიდან-კი სრულიად მოისპოს გახარეტილი ფულის მოღება.

ლონდონი. „კრეისერი „ხსოვნა აზოვისა“, რომლითაც მოგზაურობს დიდი მთავარი გიორგი ალექსანდრეს ძე, მოვიდა პლიმუტში.

ბეტერბურგის ბირეკ, 31 აგვისტო.

	მოგებული ფასი.		ბაზარზე ფასი.		ბოლოს ფასი.	
	მან.	ᲙᲐ.	მან.	ᲙᲐ.	მან.	ᲙᲐ.
ხუთ-მანეთიანი ოქრო	—	„	—	„	6	30
ტამოჟნის კუპონები	—	„		„	126	
მანეთიანი ვერცლის ფული	1	11		„	—	„
5% პირველის შინაგანის სესხის მომგები ბილეთი	—	„	—	„	227	
—მოგრისა	—	„	—	„	217	1/4
—მესამისა	122	1/2	—	„	210	1/2
გარანტიანის ფურცელნი ილისის ბანკისა	100	1/4	—	„	—	„
მეოთისის ბანკისა	100		—	„	—	„
ტფილისის საურთიერთო ნდობის საზოგადოებისა	—	„	—	„	89	1/2

ᲛᲘᲓᲝᲛᲚᲔᲚᲘ ᲪᲔᲪᲮᲚᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲒᲘᲡᲐ ᲨᲐᲣᲚᲘᲡ ᲖᲚᲔᲕᲐᲖᲔ

ბათუმიდამ გადის: ხუთშაბათობით ნაშუადღეკის 4 საათზედ მოკლე გზით და ნოეორნისაკსა და კერჩიზეა შეკეკლის.

შაბათობით საღამოს 8 საათზე ზარის-გზით (ეკეკლა ხუთ-საღეკურეზეა შეკეკლის).

კეერაობით საღამოთი, ასზღვარ-გარეთ, სტამბოლამდე მადის.

ბათუმში მოდის ოდესიდამ: სამშაბათობით შუა-დამისს ზარის გზით.

პარასკეეობით დიდით ოდესიდამ მოკლეს გზით (კეერჩეს და ნოეორნისაკზე შესკლით).

შაბათობითი დიდით სტამბოლიდამ.

ფოთიდამ ბათუმში მოდის: სამშაბათობით—იმის შემდეგ, რაცა სოხუმიდამ მოდის ეკეკი ზარის გზით. ხუთშაბათობით—დილის 9 საათზე და მასწრობს მოკლეს გზით მოსაიარეკლ კეკესაკიის და ყირიმის ეკეკს.

შაბათობითი დილის 9 საათზე და მასწრობს ზარის გზით მოსაიარეკლ კეკესაკა-ყირიმისა და რუმელია-ანატოლიისკენ ეკსსკეკლეს ეკეკს.

ბათუმიდამ ფოთს მიდის პარასკეეობითა და კეერაობით. რაკი ბეკმი მოკა ფოთიდამ, ბათუმის სასეკნტო ეკადსეკეკეეს ხოლმე, ოდესს ეკეკ ეკეკ.

ამის კარდ ეკ „ეკდ-ეკერის ფოთში მოდიან ოდესიდამ და ყირიმ-კეკესაკიის ნაკთ-სადეკურიდან ეკადეკეეტილს კადზე ეკეკეა.

ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲐᲜᲘ

ტფილისის ქალაქის გამგეობა აცხადებს საყოველთაოდ, რომ გამგეობის სადგურში ყოველ დღე დილის 9 საათიდგან ნაშუადღეკის 2 საათამდე მსურველთ შეუძლიანთ, გასინჯონ სიები ამომარჩეველთა მომავლის ოთხის წლისა 1891—1894 წლამდე. ეინც ამ სიებში კანონიერად არ არის ჩაწერილი ან სრულიად არ არის ჩადებული სიაში, შეუძლიან საჩივარი წარუდგინონ გამგეობას 21 სექტემბრამდე. ეს საჩივრები ქალაქის საბჭოში იქნებიან განხილული.

(3—2)

გამოვიდა და ისყიდება
მხოლოდ „წერა-კითხვის საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში“

ᲙᲐᲢᲐᲠᲐ ᲥᲐᲮᲘ

ისტორიული ხუთ-მოქმედებანი დრამა ლეკმსდ

ᲐᲕᲐᲙᲘᲜᲐ

ფასი 50 კაპ.

ᲓᲔᲓᲐᲗᲐ ᲒᲘᲛᲜᲐᲖᲘᲐ Მ. Ა. ᲡᲣᲠᲘᲜᲔᲯᲐᲠᲘᲡᲢᲝᲕᲘᲡ.

ამ სასწავლებელს ყოველივე უფლება აქვს მინიჭებული მთავრობის გიმნაზიებისა. ეხლა გადაეიდა რტაშჩეკის ქუჩაზე, შმაკოვის სახლში. ბავშვებს ეოკკედ-დღე მიიღებენ ეოკკედ კდასასაოკეს. სწავლა 1 სექტემბრიდგან იწყება.

გიმნაზიასთან არის პანსიონიც, რომელშიაც მოწაფეებს იყეანენ სრულისა და ნაბეერის ხარჯით. პანსიონში განსაკუთრებული ყურადღება ახალენებისა და მუსიკის სწავლებასა აქვს მიქცეული. (3—2)

ᲒᲔᲠᲛᲝ ᲥᲘᲛᲘ

ᲞᲠᲔᲝᲚᲒᲠᲐᲨᲔᲜᲡᲙᲘ

ᲐᲠᲩᲘᲜᲔᲑᲘ ᲙᲚᲔᲙᲢᲠᲝᲜᲘᲗᲘ: ფარდასებურ და გადასასებურ ხელისა და ფეხის სიდამბლეს, ნეკრესის სნეულებას, ნეკრესის ქარსა და კონტრაქტურას (გაზხკის ნასკკს); ᲐᲠᲩᲘᲜᲔᲑᲘ ᲐᲠᲔᲣᲚᲘ სიდამბლისაგან ურუდ, ბრმად და მუნჯად ხეკრდნდოთ.

ამას გარდა სწავლობს დედათა სნეულებასა და სიფილისს, ავადმყოფებს მიიღებს ყოველ დღე: დილით ცხრა საათიდგან 12 საათამდე და საღამოთი 7—8-მდე.

ᲐᲓᲠᲔᲡᲘ: მიხეილისა და ელისაბედის ქუჩების შესახვევში, მიხეილის ქუჩით № 9 და ელისაბედის ქუჩით № 2, სახლი პოპოვისა, ᲕᲝᲠᲜᲝᲜᲪᲝᲕᲘᲡ ნომრების პირდაპირ, საინტენდანტოს უწყების მახლობლად. (10—6)

გამოვიდა და ისყიდება
„წერა-კითხვის საზოგადოების“ წიგნის მაღაზიაში

ᲘᲡᲢᲝᲠᲘᲣᲚᲘ ᲜᲐᲠᲙᲕᲔᲕᲘ“

ანუ

ᲥᲠᲘᲡᲢᲝᲛᲐᲢᲘᲐ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲘᲡᲢᲝᲠᲘᲘᲡᲗᲕᲘᲡ

შედგენ. ᲐᲓ. ᲩᲘᲜᲐᲕᲘᲡ ᲛᲘᲗ

ფასი 1 მან. 50 კაპ.

ᲥᲐᲚᲐᲥᲨᲘ ᲒᲐᲠᲔᲗ ᲘᲧᲘᲓᲔᲑᲐ: ᲒᲝᲠᲘᲡᲐ—ᲘᲠᲐᲙᲚᲘ ᲠᲐᲛᲨᲕᲘᲚᲘᲡᲐᲗᲘᲡ, ᲝᲠᲬᲠᲒᲝᲜᲘᲡᲐ—ᲗᲐᲕᲐᲠᲗᲘᲚᲐᲫᲔᲡᲗᲐᲜ, ᲧᲣᲛᲐᲘᲡᲗᲘᲡ—ᲬᲘᲒᲜᲘᲡ ᲛᲐᲦᲐᲖᲘᲐᲨᲘ ᲥᲘᲚᲐᲫᲔᲑᲘᲡᲗᲘᲡ და ᲬᲘᲠᲝᲚᲔᲑᲘᲡᲗᲘᲡ—ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲨᲘ და ᲑᲐᲗᲣᲛᲘᲡᲨᲘ—ᲛᲐᲮᲘ ᲜᲘᲙᲝᲚᲐᲫᲔᲡᲗᲐᲜ.

ქართულ დრამატიულ საზოგადოების მმართველობამ 25 დეკემბერს 1889 წლ. გადასწყეტა, დანიშნოს ასდ ბიესების დასაჯილდოებლად ორი პრემია: 1) ო�ეი და 2) თორმეტი თუმ. შემდეგი პირობებით.

1) ბიესა უნდა იყოს ახალი, ე. ი. ისეთი, რომელიც არა ყოფილა წინად წარმოდგენილი, დაბეჭდილი და ან გასინჯული დრამატიულ საზოგადოებისაგან.

2) დასაჯილდოებლად წარმოდგენილი ბიესა ირიგინალური უნდა იყოს. პირველი ჯილდო მიეცემა ყოველად ორიგინალურ ბიესისათვის, მხოლოდ მეორე ჯილდო შეიძლება დანიშნოს იმ ბიესისათვისაც, რომლის სიუჟეტი აღებულია უცხო ქვეყნის ბიესიდამ, ან მოთხრობიდამ. ამ უკანასკნელს შეამთხეევაში საჭიროა, რომ ეს სიუჟეტი შეფფერებოდეს ჩვენს ცხოერებას და მწერალმა დაასახელოს ის თხზულება, საიდამაც აიღო სიუჟეტი.

3) ბიესის სიუჟეტი შეიძლება ნამდვილ ცხოერებიდამაც იყოს აღებული, მხოლოდ ისე-კი, რომ კერძოდ არაფერ იქმნას შეურაცხყოფილი და საზოგადოებამ არ იცნოს სცენაზე გამოსული მომქმედი პირი.

4) ბიესაში ქართული ცხოერება უნდა იყოს დასახული და უმთავრესნი მომქმედნი პირნი ქართველნი უნდა იყვნენ და არა სხვა ტომისანი. თუ იმერელი, მეგრელი, ხეფსური, ან სხვა ისეთი ქართველი იქნება გამოყენანილი, რომელთაც განსაკუთრებული კილო აქვთ, ეს კილო არ უნდა იყოს დამახინჯებული, ან სახაცილოდ აგდებული.

5) ბიესას არ უნდა ეშინოდეს, რომ უკეე დაწერილ ქართულ ან უცხო ქვეყნის ბიესის მიბაძეაა.

6) ბიესა შეიძლება კომედია იყოს, დრამა, ტრაგედია, სცენები ისტორიული ან ეხლანდელ დროისა და სხე., ეოდეევილსა ანუ ფარსს გარდა.

7) ბიესა უნდა შეიცავდეს 3 მოქმედებაზე არა ნაკლებს და აგრეთვე საჯურველია, რომ მასში იყოს გამოყენილი არა უმეტეს 15 მომქმედ პირისა.

8) სასურველია შაგ ისეთი სცენები იყოს ჩართული, რომ ახალი ძეიფუალი დეკორაციები და ტანისამოსი, ან სხვა ამ გვარი ძნელად მოსახერხებელი სასცენო მოწყობილობა არ უნდოდეს.

9) ბიესა უნდა გამოეგზავნოს დრამატიულ საზოგადოებას (მის თავმჯდომარის გიორგი თუმანიშვილის სახელითაზე, ტფილისს, ბარიათინსკის ქუჩაზე, სახლი № 8) ორ დაბეჭდილ კონვერტად. ერთში უნდა იყოს ბიესა რომელისამე დეეიზით, ანუ ფსეედონიმით; მეორეში უნდა იყოს ავტორშნული ნამდვილი გვარი ავტორი და ფსეედონიმი ანუ დეეიზი გამოაჩარავებული. მეორე კონვერტი მხოლოდ მაშინ იქნება გასინჯული, თუ ბიესა კარგი და ჯილდოს ღირსი აღმოჩნდა.

10) ბიესები წარმოდგენილი უნდა იქმნას ავტორისაგან მომავალ პირველ ღეინობისთვემდე.

11) ბიესებს დრამატიულ საზოგადოების მმართველობა განიხილავს იმათ თანადასწრებით, რომელთაც მწერლობისა და სცენის მცოდნედ იცნობს.

12) თუ ბიესა ჯილდოს ღირსად იქმნა ცნობილი, მმართველობამ უნდა გამოაცხადოს იმისი ღირსება და ნაკლულევანება: ასევე უნდა მოიქცეს მმართველობა იმ ბიესების შესახებაც, რომელთაც თუმცა ჯილდოს ღირსად ვერ იცნობს, მაგრამ იმის ავტორს-კი სასცენო ნაკს შეამჩნევს.

13) ჯილდოს მიცემის დროს ავტორს ხელწერილი ჩამოერთმეეა, რომ ის თავის ბიესას ამას იქით იცნობს დრამატიულ საზოგადოების საკუთრებად. (3—2)

Доз. цен. Тифлисъ, 4-го Сентября 1890 г. Типо-Литографія К. І. Месхіева и С. А. Полетаева уголъ Баронской и Лорисъ-Мелик. д. бр. Месхіевыхъ რედაქტორ-გამომცემელი ᲘᲚᲘᲐ ᲩᲐᲥᲐᲕᲐᲫᲔ

გიგო. თქვენ მე დამცინით; როგორ შამიძლიან ეიფიქრო, რო არა ხუმრობთ?

მელო. მაგაზე აღეილი რა უნდა იყოს; თუ ერთმანეთ ვერ მოგისაზრებიათ, ცოტა ძალა დაადანეთ თავსა.

გიგო. ჰა, ჰა, ჰა, რა მშვენიერათა ხუმრობთ!

იალ. შენ ჯერ, გიგო, არ იცნობ კნეინას: ისეთი ხასიათი აქეს, რო სწორედ საანგელოზო!

გიგო. განა, მამაჩემო, ვერა ეხედამ? (ამოიხრებს) ეჰ! ეხლა თუნდ სუ კინწის კერით გამაგდო, მე თელავიდამ წამსელელი არა ვარ, ჩემი სულთამხუთაეის მზემ!

მელო. განა თელავი ქალაქ-დაჩეეულ კაცისათვის მოსაწონია? როგორ მოგიხდათ ესა?

გიგო. ქალაქი? ქალაქი? ქალაქი რო სულ მთლად მარტქონ, უკან ღარ დაებრუნდები!

მელო. განა თუ?

იალ. ჰე, ჰე, ჰე, გაგიჯდა ეხლა ვეერდებში თელავის ეში განა? წინათ რეებს გაიძახდი? შახე, მელო, თელავის ჰაერს რა თვისება ჭქონია! ჰე, ჰე, ჰე!..

გიგო. დამარეტინა ამ პაწაწკინტელა ქალაქმა, დაეთრები ამირია, ღეთეების მადლმა!

იალ. ჰე, ჰე, ჰე! ჯერ მაიცა, სეირს მერე ენახამთ! ჰე, ჰე, ჰე!

თამ. ჰე, ჰე, ჰე! აკი არ ეარგოდა თელავი? ჰე, ჰე, ჰე!

გიგო. ჰე, ჰე, ჰე!..

(შემდეგი იქნება)